

ČTIVO O PLAZOVH

Pavle Šegula*

Sneg in plazovi – revije

Neige et Avalanches, številke 61, 62, 63 in 64

Revijo izdaja ASSOCIATION NATIONALE POUR L'ETUDE DE LA NEIGE ET DES AVALANCHES (ANENA). Za letno naročnino 125,00 FF (posamezniki) oziroma 1.000,00 FF (pravne osebe) jo naročimo pri: ANENA, 15 rue Ernest Calvat, F-38000 Grenoble, France. Izhaja štirikrat na leto.

Pregled 61. številke: Članek V znamenju tehničnega napredka prinaša nekaj podatkov o prireditvi Dnevi strojev za delo na smučiščih v Courchevelu. Novejši teptalniki glede na zemljišče in razmere lahko spreminjajo doseg in prijemališče gosenic in s prilagajanjem težišča optimalno nategajo na snežno odejo. V kabinah teptalnikov vgrajene naprave vpišejo kraj in čas trajanja dela, ugotavljajo obseg prometa na pistah in njihovo gospodarnost. Sodobni snežni rezkarji – odmetalniki pa lahko sneg tudi razvažajo. Prispevka Tečaj za vodnike lavinskih psov in Lavinski psi so nepogrešljivi poročata o 15-dnevnem vsefrancoskem tečaju za vodnike lavinskih psov, brez katerih tudi v dobi intenzivnega uvajanja lavinskih žoln in druge elektronike pogosto ni organizirane reševalne akcije. Pisec nas pouči, da naj bo pes na začetku šolanja star vsaj 8 mesecev. V tej starosti so se nekdanji mladiči ločili od mater in v družbi odraslih živali začeli samostojno življenje. Iskanje zasutega v plaz u pomeni psu iskanje plena, ki ga šolan pes prepusti svojemu gospodarju. Ta živali ne sme zatreči njene osebnosti, niti ji dopustiti, da bi prevladala. Spis Plazovi v Kanadskih Skalnih Gorah nas seznaja s posebnostmi v narodnem parku Yoho, znanem po mrzlih zimah in obilnih padavinah (20 m snega v sezoni), obilnem globinskem in površinskem srežu ter plazovih suhega snega, katerih hitrost doseže ponekod celo 167 m/s, da ustvarijo pritisk 54 t/m². Plazovi ogrožajo tudi transkanadsko cesto in kanadsko pacifiško železnico, ki ju varujejo s številnimi predori in galerijami pa tudi z namernim proženjem plazov (105-mm netrzavni to-

povi in druge metode) na 188 odstreliščih. Članek Pravila o obnašanju smučarjev opozarja, da so ta stara 25 let, dopolnili so jih pred tremi leti. Na posvetu "Smučarske nesreče in odgovornost" so ugotovili, da je veliko smučarskih nesreč posledica sproščanja nakopičene agresivnosti smučarjev, in se zedinili, da je smučarje treba navajati k odgovornosti. Uvedba smučarske policije v Evropi nima niti privrženec niti zakonske podlage. Prispevek Objava večjezičnih lavinskih biltenov ugotavlja, da z opozarjanjem lahko preprečimo marsikatero nesrečo v plaz, težava pa je v tem, da se s podatki težko seznanijo uporabniki, ki ne razumejo krajevnega jezika. Znanstveniki in praktiki so v ta namen razvili postopek, ki delavcem službe za sneg in plazove v vnaprej določenimi elementi in stavčnimi shemami olajša oblikovanje lavinskega biltena v več jezikih. Zasedanje IKAR 1992, o katerem smo poročali že lani, je tema naslednjega sestavka o delu Mednarodne komisije za plazove. Razprava Jeklenice za delovno rabo nas na kratko seznani z različnimi vrstami jeklenic, premera 10 do 40 mm, ki jih uporabljamo za osebne, tovarne, strelne in druge žičnice in z njimi lahko prenašamo tovore do 10 ton s hitrostjo do 10 m/s. Poučno!

Revijo zaključuje Pregled tečajev za namerno proženje plazov 1992/93, na katerih se je usposobilo 79 minerjev in minerk iz 41 krajev oziroma organizacij, predvsem varnostnikov žičnic in smučišč.

Pregled 62. številke: Revijo uvaja Poročilo o občnem zboru združenja ANENA. Iz poročila vzemo podrobnosti o raziskovalnem in vzgojnem delu, o preventivnih publikacijah, o posvetovalni dejavnosti, stroških poslovanja in novostih v preoblikovanju revije. V okviru združenja delujejo strokovne komisije za reševanje in normiranje, za pravna vprašanja, za obveščanje in vzgojo, za pripravo evropske lestvice nevarnosti plazov in tehnično znanstveni svet, ki se prav sedaj ukvarja s francosko izvedbo slovarja o snegu in plazovih. Razprava Življenje v snegu opominja, da v svetu srenca in firma utripa živahno življenje (alge, bakterije, insekti, metulji, cvetke). Povod za prispevek Napravimo red na smučiščih je ob rastočem številu nesreč predvsem smrt osemletne deklice, ki jo je podrl deskar, ki ni bil kos nastalim okoliščinam. Razlago za tako stanje vidi pisec v čedalje boljši opremi, ki je na voljo smučarjem, sočasni uporabi smučišč za različne športe na snegu, pa tudi v agresivnosti. Število nesreč se je v zadnjih štirih zimah samo v Savoiji skoraj podvojilo, trčenj je skoraj trikrat več. Članek Učinek tople grede in

zasnežitev prinaša rezultate študije o odvisnosti snežne odeje od meteoroloških dejavnikov. Izvedli so jo po programih CROCUS in SAFRAN in z ocenjevanjem na 37 krajih v Alpah ugotovili, da omogočata zanesljiv prikaz stvarne zasnežitve in njene spremenljivosti. Metoda kljub temu še ni povsem brezhibna. Razmišljanje Napovedovanje plazov in kložasti sneg zasluži vso pozornost. Avtor išče odgovor na vprašanje "Se lahko podam na sneg ali ne?" Na voljo so pretežno praktični terenski postopki, ki pokažejo, če so v snegu nevarne šibke plasti, malo pa je še storjenega, da bi temeljito raziskali mehanizem nastanka klož. Članek navaja nekaj misli, ki bi lahko bile izhodišče za raziskave. Vzgoja vodnikov, različnih profilov varnostnikov in vzdrževalcev na smučiščih je tema krajšega sestavka, ki navaja predvidene obvezne in neobvezne spremembe in shemo šolanja. V rubriki Novice vzemo za pismo, ki ga je francoski ministrski predsednik poslal predsedniku združenja ANENA s prošnjo, da izvede anketo o ekonomskih in socialnih vidikih prihodnosti gorskih predelov v Franciji.

Pregled 63. številke: Na prvem mestu je razprava Evropska lestvica nevarnosti plazov, ki je rezultat kompromisa vodilnih evropskih služb za sneg in plazove. Predstavitev petih stopenj nevarnosti – majhne, zmerno, znatne, velike in zelo velike – spremlja poučen komentar. Dodan je spisek telefonskih števil, kjer je na voljo veljavni lavinski bilten. Z lestvico se na tem mestu ne bomo zamujali, ker je podrobno obdelana v posebnem prispevku.

Prispevek Varnost na smučiščih - brez podatkov ni preventive poroča o organizaciji za nadzor nesreč, ustanovljeni pri Združenju zdravnikov, zaposlenih na organiziranih smučiščih. Prek nje naj bi pridobili točne podatke, ki omogočajo natančen pregled razmer in ustrezno ukrepanje. V združenju je 60 zdravnikov, ki so imeli leta 1992 opravka s 30000 poškodovanci – večinoma smučarji in deskarji. Iz prispevka Umetno smučišče v Tokiu vzemo, da meri površina pokritega smučišča 98778 m², od česar odpade na proge 41000 m². Temperatura v dvorani znaša -3°C, zmogljivost stotih snežnih topov je 60m³/h, poraba energije za hlajenje 1674 MJ/h, prostornina 560000 m³, zmogljivost električnega napajanja je 2×5 MW in pomožnih generatorjev 2×1 MW. Slede Pravila obnašanja za vse uporabnike smučišč, ki poleg klasičnih smučarjev upoštevajo tudi deskarje in druge. Seznam predlagateljev pravil kaže, da so zainteresirana tako županstva kot sindikati, združenje direktor-

* Suška 34, Škofja Loka.

290 jev zimskošportnih centrov, varnostnikov in specializirane strokovne organizacije. Iz prispevka **Antarctica** izvemo, da je avgusta 1993 odšla na pot v Rossovo morje francoska raziskovalna odprava. Na ogled je njen raziskovalni program. Bralcu je na voljo tudi kratek pregled dosedanjih odprav in raziskav. Prispevek **Osnovna zamisel modela NX-LOG** opisuje model, ki omogoča zanesljivo napovedovanje krajevne nevarnosti plazov. Delovanje temelji na združitvi postopka z **analizo podatkov** in **diagnostike s primerjavo** preteklih stanj in trenutnih razmer. Razmišljanja **Iskalci v svojem vrtu** so namenjena najstarejšemu alpinizmu v Franciji na Col de Lautaret, ustanovljenem konec 19. stoletja, kjer je na ogled 1800 rastlin (v bogatih časih jih je bilo prek 4000, zaradi pomanjkanja denarja pa so pristali že tudi pri samo 200 vrstah). Sledi samostojen prispevek **Rastline in stres**, v katerem so na voljo podatki o težavnih razmerah, ki so jim podvržene rastline v visokogorju, in o postopkih, ki omogočajo opazovanje teh bitij v živo. V **Novicah** so razpisi za tečaje in seznam različnih kolokvijev od oktobra 1993 do konca junija 1994.

Pregled 64. številke: Revijo uvaja **Opis zime 92/93** na območju francoskih Alp, Korzike in Pirenejev. Sledi **Pregled nesreč v snežnih plazovih v zimi 92/93** s podrobnimi razčlenitvami 24 nesreč v francoskih Alpah, v katere so bili vpleteni ljudje. Plazovi so nosili 49 oseb in jih 28 zasuli. Med temi jih je 23 umrlo, 8 je bilo poškodovanih, 18 jih je ostalo brez poškodbe. Sledijo podatki o vzrokih splazitve in vrsti plazov (vsi klozasti!), globina in trajanje zasutja. Pregled pripomočkov, s katerimi so našli zasute, navaja iskanje na pogled in sluh, sondiranje s klasičnimi in zasilnimi sondami, iskanje s psi in z lavinsko žolno. Precej prizadetih si je pomagalo samih. Sledi pregled mrtvih v 15 evropskih državah, Kanadi in ZDA. Preminulo je 145 oseb, od tega največ turnih smučarjev (42 %), za petami so jim smučarji zunaj zavarovanih smučišč (18 %), gornikov brez smuči je bilo 29 %, 5,5 % pa celo na urejenih smučiščih. Po eno žrtev je pobralo na cesti in v zgradbi. V prispevku **Pozor, lestvica nevarnosti plazov se je spremenila** spet beremo podatke o tej novosti. Pisca navajata razloge, ki so vodili do sprememb, opozarjata, kaj je treba storiti in česa ne, kaj priporočajo in koga se stvar tiče. Posebej je navedeno, kaj se je spremenilo, kako je bilo prej in kako je sedaj. Končno sledi že znani novi tabelarični prikaz te toliko pričakovane lestvice. Izredno zanimiv je prispevek **O njih, ki se izmažejo brez škode, ne vemo ničesar**. Club Alpin Français je v preteklem letu z Meteo France in ANENO izvedel anketo med 690 gorniki. Ugotovil naj bi, koliko gornikov zasujejo plazovi, ne da bi o dogodkih javnost sploh kaj vedela. Doživetja in plazov je navedlo 134 oseb, torej nekako 20 % vseh anketiranih. V članku je nekaj poučnih pripovedi o dogajanju v plazov.

Prispevek **Zemljevidi možnih plazov (CLPA) in kako jih uporabiti** razlaga, kako ti "samo v Franciji znani zemljevidi" nastanejo, kako jih uporabiti in kaj si od njih obetamo v prihodnje. Članek **Odmev s posveta strokovnjakov** kaže, da bi bila tema lahko zanimiva tudi za tiste slovenske poznavalce, ki se ukvarjajo z izdelavo katastra snežnih plazov. Članek **Sneg, veter in plazovi** je posledica prizadevanj po uspešnejši prognosti klozastih plazov. Pisan je na kožo ljudem, ki bi radi koristneje povezali svoje praktične izkušnje v snegu z možnostmi, ki jih daje računalnik, in navaja prve rezultate opazovanja na smučiščih v Savoiji pozimi 92/93. Rezultati silijo k nadaljnjim raziskavam v prihodnjih zimah. Prezimovanju in preživetju živali pozimi je posvečen prispevek **Življenje živali v snegu**. Poučen in simpatičen oris preživetja različnih bitij. Simpatično je orisano bivanje in bivališče ruševca v prehodih pod površino snežne odeje v času velikega mraza in neurij.

Razen v št. 64 je v vseh zvezkih na ogled **knjižni bilten** s podatki o novih revijah in knjigah s področja snega in plazov.

Neve e valanghe, številke 17, 18, 19

Revijo izdaja združenje AINEVA. Izide štirikrat na leto. Letna naročnina je 25.000 Lit, naročimo jo pri Redazione Rivista "Neve e valanghe", Via Milano 16, I-23032 Bormio (So), Italia.

Pregled 17. številke: Celotno novembrsko številko obvladuje poročilo **Vreme v italijanskih gorah v zimi 1991/1992**. Po splošnem klimatskem pregledu sledijo podatki o značilnih obdobjih zime. Sledijo opisi **Razvoja snežne odeje in podatki o plazovih** za vsako gorsko skupino in pripadajoča predgorja posebej, razporejeni po mesecih. Opisi so bogato opremljeni s fotografijami, diagrami, skicami plazov in opisi petnajstih nesreč, v katerih je umrlo devet oseb. V **Novicah** sledi vrsta zanimivosti: podatki o zimi v bavarskih Alpah (dve nesreči, 1 mrtev); bero siceršnjih nesreč v plazovih na italijanskih tleh dopolnjuje poročilo o plazov na Monte Ocre (Apenini, 17 zasutih, 1 mrtev); opisi raznih tečajev, med njimi tudi tečaja o delu komisij za varstvo pred plazovi; poročilo o dveh novih avtomatskih postajah v omrežju za spremljanje vremenskih in snežnih razmer; poročilo o zaščiti pred živim snegom v Montani v Švici; obvestilo o fondu videoteke eksperimentalnega centra v Arabbi (sneg, plazovi, trajna zaščita, namerno proženje plazov z raketo-metom na stisnen zrak in ročnim nameršanjem razstreliva, odstreljevanje opasti); poročilo o mednarodnem srečanju specialistov za gorsko medicino v Bardonechii.

Pregled 18. številke: Uvodu, ki napoveduje bližnjo selitev sedeža AINEVA iz Bormia v Trento, sledi prevod članka **Zaščitna zgradba, krajevna zaščita pred kopičenjem živega snega** (glej UJMA 7). Prispevek **Kopičenje snega na objektih protiplazne zgradbe** nas seznaja z obremenitvami, ki so jim izpostavljeni ti objekti ne terenu, kjer na tekoči meter oporne rešetke nalega do 4000 kg, ni pa še bila izmerjena obremenitev na stičnih točkah med objektom in tlemi. To sedaj preizkušajo v Franciji (UJMA 7). Prispevek **Pregled snežnih razmer za direktorje žičnic** je prikaz vseh ukrepov in postopkov, ki jih mora opraviti investitor, kadar želi posodobiti ali povečati doseg žičnice, hkrati pa se izogniti nevarnosti, da bi smučarje in naprave ogrožali plazovi. Zelo poučno in hvaležno branje! Članek **Med puščavo in ledeniki** je napisan po razgovoru z znamenitim italijanskim geologom, prof. Arditom Desiom (97). Sledi prispevek **Zasedanje komisije za plazove IKAR 1992**. Zanimiv je članek **Turni smučarji in podatki o snegu**. Gre za anketo, ki so jo v zimski sezoni 1991/1992 izvedle italijanske službe za sneg in plazove, v Franciji pa že prej Club Alpin Français. Anketa v 1. delu opredeli osnovne podatke o anketirancu, v 2. delu njegovo turnosmučarsko dejavnost, v 3. delu njegovo oceno o pomenu in vlogi biltena in upoštevanje podatkov, nakar v 4. delu sledi vprašanje, kateri način seznanitve z vsebino biltena smučarjem najbolj ustreza. Žrtvam plazov na smučišču Pavillon v Val d'Aosti je posvečena ganljiva **Zgodbica za otroke**. V rubriki **Novice** so na ogled razpisi za lavinske tečaje, podatki o novih možnostih seznanjanja z opozorili pred plazovi, podatki o novih zemljevidih plazov, o zakonu o plazovih v regiji Abruzzo in novih predpisih za smučišča v Švici, obvestilo o občnem zboru združenja AINEVA, o zboru komisije za plazove pri Corpo Soccorso Alpino pokrajine Trento ter o 70-letnici planinske šole italijanskih financarjev.

Pregled 19. številke: Uvodniku, ki omenja smrtno nesrečo treh alpinistov v plazov na Bernini, sledi prispevek ob **40-letnici švicarske letalske reševalne službe (REGA)**. REGA je samostojna in neodvisna javna služba. Kot članica švicarskega Rdečega križa opravlja humanitarne dejavnosti. Odkar obstaja, je rešila veliko ljudi v gorah in drugod. Prvi helikopter je REGA nabavila leta 1952 in 5 let kasneje še dva helikopterja tipa bell 47 G2. Trenutno leti s helikopterji alouette III SA 319 B in tremi stroji Boelkow 105 C, ki jih bo do leta 1995 nadomestila s petnajstimi helikopterji tipa augusta bell A 109 K 2. Italijanska helikopterska firma je te stroje priredila posebej za potrebe REGE. Članek **Do mej znanja** je povzetek poglavja knjige W. Munterja **Novi priročnik o plazovih** (UJMA 7). Govor je o prvenstveni, neposredni in ključni

odgovornosti človeka, kar preventivci premalo poudarjajo. Če smo v dvomih, **kaj storiti**, moramo vedeti, **kaj tvegamo in kam se podajamo**. Članek vsebuje tudi celotno Munterjevo razmišljanje o trinajstih usodnih napakah, ki jih najpogosteje zagrešijo ljudje, ko ocenjujejo nevarnost. Zelo dobro je predstavljena **Nova, evropska lestvica nevarnosti plazov**. Prispevek **Opozarjanje pred plazovi v Franciji** nam prikaže, kako deluje služba za sneg in plazove v Franciji. V opisu bi lahko našli kakšen koristen napotek tudi za nas. Služba deluje 20 let, v tem času je naredila velikanski razvoj. V ilustracijo bralcem je kratek opis o delu te službe med olimpijskimi igrami l. 1993. Sledi članek **Sneg v Lokarnu, grmenje v Aiolu**, ki opisuje neobičajen potek zime decembra 1992. V nizko ležečem Lokarnu je snežilo, italijanske Alpe pa so dobile le za vzorec snega. Ob močni otoplitvi 21. in 22. 12. je v višinah med 1900 in 2400 m celo deževalo, trgali so se številni plazovi sprijetega snega. Analiza kaže, da je bilo opisano stanje posledica zelo močne tople fronte od SZ. V članku **O raziskavah za ugotavljanje permafrosta** zvemo, kdaj imamo opravka s permafrostom ali prikritim ledom. Avtor prispevka **Mehanske lastnosti snega**, ki obravnava stabilnost snežne odeje, napihani sneg, daljinsko proženje plazov, dinamiko plazov ipd. v svojih razglabljanjih ne gre v globino, ampak si prizadeva, da bi opredelil in okvalificiral obnašanje snežne odeje pod obremenitvijo in vplivom deformacijskih sil kot glavnega vzroka počasnih sprememb in trganja plazov. Zelo poučen prispevek! Revijo zaključuje prevod **Mednarodne klasifikacije snega na tleh** (glej tudi UJMA 8).

Stalna rubrika vseh števil je **Knjižni pregled**, ki navaja novosti v knjižnici AINEVA.

Sneg in plazovi – knjige

Dinamika snega in ledu

Naslov izvirnika: Dynamics of Snow and Ice Masses. Napisal Samuel C. Colbeck (s sodelavci), 1980, 468 strani.

Izdala založba ACADEMIC PRESS, Inc. V ZDA: 111 Fifth Avenue, New York, New York 10003. V Angliji: ACADEMIC PRESS (London) Ltd., 24/28 Oval Road, London NW1 7DX.

Prvih 5 poglavij se ukvarja z ledom in ledeniki, 6. in 7. poglavje pa s snegom, snežno odejo, trganjem, gibanjem in udarno silo plazov. Snov je obdelana na visokošolski ravni.

Spoznaj plazove, da boš varen pred njimi

Naslov izvirnika: Connaître et prévenir les avalanches. Napisala Pierre in Bruno Caillat, 1972, 163 strani. Založba Editions Albin Michel, 22, rue Huygens, Paris.

V prvem delu (pet poglavij) so razmišljanja o doživetjih, ki so bila povod za številna vprašanja.

Drugi del obsega ugotovitve opazovalcev iz lastnih izkušenj ter stanje in dvome stroke v sedemdesetih letih.

V tretjem delu je pogled piscev obrnjen v prihodnost, v pripravo in izvedbo ture, k ukrepom po nesreči, opremi za iskanje in postopkom, ki so se od izida knjige v marsičem že uresničili ali spremenili. Zelo zanimivo in izvirno delo, ki je tudi danes vredno branja.

O plazovih za začetnike, za že poučene in strokovnjake

Naslov izvirnika: Lawinenkunde fuer Anfänger, Fortgeschrittene und Experte. Napisal Walter Siebert, 1984, 48 strani.

Založba Oesterreichischer Bundesverlag G.m.b.H.; Wien.

Priročnik je delo mlajšega, zelo razgledanega avtorja, ki sneg, njegovo preobrazbo, snežno odejo, plazove, vlogo vremenskih dejavnikov, zemljišča in tal in seveda človeka obravnava na način, ki sili h kar najboljši povezavi teorije in prakse, torej iz učilnic v gore.

Pravni vidiki varstva pred plazovi

Naslov izvirnika: Lawinenschutz und Recht. Več avtorjev, 284 strani.

Izdala: Bundesministerium fuer Justiz, Neustiftgasse 2, A-1070, Wien in Oesterreichisches Kuratorium fuer alpine Sicherheit, Wien, Oesterreich, 1982.

Delo je zbornik referatov s posvetovanja vodilnih strokovnjakov in razprav, ki so sledile.

Referenti so obravnavali teme: Zgodovina in razvoj varstva pred plazovi v Avstriji; Veda o plazovih: teorija in praksa; Naloge in meje služb za sneg in plazove; Stanje in tendence raziskav o plazovih; Sodna

praksa in nesreče v plazovih; Nesreče v 291 plazovih in kazenskopravna dogmatika malomarnosti; Pravni položaj Komisije za varstvo pred plazovi; Problemi varstva pred plazovi na smučiščih.

Varnost pred plazovi:

Nasveti za župane, občinske in turistične delavce

Naslov izvirnika: Sicherheit vor Lawinen: Ratgeber fuer Buergermeister, Gemeinde- und Fremdenverkehrsfunktionaere, 1984, 28 strani.

Izdala: Oesterreichisches Kuratorium fuer alpine Sicherheit, Wilhelm-Greif-Straße 17, A-6020 Innsbruck, Oesterreich in Kuratorium des Oesterreichischen Fremdenverkehrs.

Vsebina: Varnost pred plazovi; Razčlenitev nalog s področja preventive; Varstvo pred katastrofami in reševanje; Vzgoja, obveščanje, privajanje, nadzor; Ustanovitve krajevnih komisij za varstvo pred plazovi; Obrazec za prijavo nesreče v plaz; Naziv, sedež in krajevna pristojnost izpostav za hudourniško in protiplazno zagradbo; Normirana panoja za zaporo smučišč in smučarskih prog in za opozarjanje pred plazovi.

Sneg in plazovi v švicarskih Alpah 1991/1992, št. 56

Naslov izvirnika: Schnee und Lawinen in den Schweizer Alpen Winter 1991/1992.

Zimsko poročilo Inštituta za raziskavo snega in plazov, (EISLF) CH – 7260 Weissfluhjoch/Davos. Iz vsebine: Vreme in klima; Sneg in plazovi na območju Davosa; Sneg in plazovi v švicarskih Alpah (z besedili 88 lavinskih biltenov, izdanih v zimi 1991/1992); Nesreče in škoda zaradi plazov v švicarskih Alpah (trije podrobni tabelarični prikazi in opis izbranih, posebno poučnih (15) nesreč; pregled dela posameznih sekcij EISLF).

Zastružni objekti v gorah:

naprave in ocena v Walisu

Naslov izvirnika: Ouvrages à vent en montagne: inventaire et diagnostics en Valais - Verwehungsverbau im Gebirge: Inventar und Beurteilungen im Wallis, 1992.

Avtorja F. Sivardière in T. Castelle, izdala Ecole Polytechnique Fédérale de Lau-

Delo predstavlja 42 gradbišč z objekti za-
stružne zgradbe za zaščito pred živim
snegom v Valisu.

Vsebina: Topografski oris kraja, kjer so
nameščeni objekti; Popis objekta (matični
list); Opis izvedbe, namen in podrobnosti
o namestitvi; Mehanizem delovanja, tre-
nutno stanje in učinkovitost objekta.

Koristen pripomoček za prakse projek-
tante.

Smernice za gradnjo objektov protiplazne zgradbe v območju trganja plazov

Naslov izvirnika: Richtlinien fuer den La-
winenverbau im Anbruchgebiet, izdaja
1980.

Izdala: Eidgenoesische Forstdirektion in
Eidgenoesisches Institut fuer Schnee-
und Lawinenforschung, CH-7260 Weiss-
fluhjoch/Davos.

Vsebina:

I. Razmere na kraju namestitve; Name-
stitev opornih objektov na terenu: Pogoji
za nastanek plazov; Naloga in delovanje
opornega objekta; Druge vrste protila-
vinske zgradbe; Splošno o obremenitvi
oporne zgradbe; Višina snega; Višina
objekta; Razmik med objekti vzdolž pad-
nice; Bočni odmik med objekti; Dolžina
stikajočih se opornih rešetk; Krajevni
dejavniki, ki vplivajo na pritisk snega;
Razmere pri temeljenju.

II. Pregled o učinkih pritiska snega: Pritisk
snega v smeri pobočja; Pritisk snega prav-
okotno na pobočje; Pribitek za poševne
oporne površine; Robne sile; Stranske
obremenitve.

III. Smernice za gradnjo in dimenzionira-
nje sestavljivih opornih objektov: Mate-
riali; Varnost; Izračun in izmera; Izvedba
in nadzor objektov; Odmik oporne ploskve
od navpičnice na pobočje; Splošno o
obremenitvi; Dimenzioniranje oporne re-
šetke; Dimenzioniranje nosilne konstruk-
cije; Temeljenje.

IV. Priloga: Zaščita lesa.

Napotki so prava zlata jama za projek-
tante protiplazne zgradbe, upoštevati
morajo seveda krajevne snežne in kli-
matske razmere. Da slepo prepisovanje
ne vodi k dobri rezultatom, je že pokazala
praksa; pogoji so marsikje drugačni kot
v Švici (nadmorska višina, nahajališče za-
gradb, značaj snežne odeje idr.).

Zbirka 80 diapozitivov: Plazovi, 1. del, Sneg in plazovi, 2. del Preventiva, zaščita in reševanje

Izvirni naslov zbirke: Les avalanches:
1. La neige et les avalanches; 2. La pre-
vention, la protection et les secours.

Priprava E. Pahaut in F. Valla. Cena
150,00 FF, naročiti pri: ANENA, 15, rue
Ereest Calvat, F - 38000 Grenoble,
France, Nakazilo na CCP: 223 - 12 K
Grenoble.

Vsebina I. dela obsega 40 diapozitivov:
nastanek različnih vrst snega, preobrazba
snega, razvrstitev in mehanizem trganja
plazov.

Vsebina II. dela obsega 40 diapozitivov:
predstavitev najrazličnejših uveljavljenih
metod preventive, trajne in občasne za-
ščite in reševanja iz plazov. Nadvse upo-
rabno za planinske šole, tečaje, seminarje
in seveda za umevanje dogajanja.

Zbirka 100 diapozitivov: Turno in alpinistično smučanje, Sneg in plazovi, 1. del

Izvirni naslov zbirke: "Sci alpinismo: Neve
e Valanghe, Parte prima". Izdal Club
Alpino Italiano, 1993. Naročiti pri: CAI,
Servizio valanghe italiano, Via Fonseca
Pimentel 7, I-20127 Milano. Italia. Cena
240.000,00 Lit (ca. 17.000,00 SIT).
Nakazilo na: c/c 218.000 intesta a Club
alpino italiano. Banca nazionale del la-
voro, Agenzia B. Corso Vittorio Emanuele
30, I-20121 Milano, Italia.

Vsebina I. dela obsega 100 barvnih
diapozitivov z naslednjimi temami:

Tema A1: Snežna odeja (19 diapozitivov);
tema A2: Plazovi (16 diapozitivov); tema
A3: Samopomoč, medsebojna pomoč in
organizirano reševanje (16 diapozitivov);
tema B1: Priprava ture (11 diapozitivov);
tema B2: obnašanje na turi (39 diapoziti-
vov).

Zbirko dopolnjuje in deloma ponavlja ne-
kaj diapozitivov iz francoske zbirke; pose-
ben poudarek je dan prepoznavanju raz-
mer na terenu. Učinkovit pripomoček za
nazorni pouk na tečajih o snegu in pla-
zovih.

Z občutkom na sneg

Vodnik za ocenjevanje
nevarnosti snežnih plazov

Naslov izvirnika: SNOW
SENSE

A Guide to Evaluating Snow
Avalanche Hazard

Napisala Jill A. Fredston in Doug Fesler.
Izdal Alaska Mountain Safety Center, Inc.,
9140 Brewsters Drive, Anchorage, Alaska
99516, U.S.A. Format 15×20, 46 strani.

Mali priročnik je od l. 1984 do 1988 doži-
vel kar štiri izdaje in kasneje verjetno še
kakšno, kar daje misliti, da je poleg nizke
cene še kaj drugega, kar vabi k nakupu.

Bežen pregled kazala nam pove, o čem je
govor. Uvodu sledi poglavje Ocena ne-
varnosti, temu zgoščen prikaz Snežne
odeje, ki ga, podobno kot v poglavjih
Vreme in Zemljišče, obdelamo predvsem
z vidika, kaj se nam obeta na snežnih str-
minah. V poglavjih Odločanje, Povzetek
in Dodatni nasveti je obilica operativnih
napotkov, ki so vredni ne le branja, ampak
predvsem posnemanja, pravi priročnik
brez vsega odvečnega. Lahko bi rekli, da
je to branje za večino, lepo pripravljeno in
tako zastavljeno, da se kar sama zdrami-
jo dodatna vprašanja "zakaj tako" in "kako
je to", na katera radovednež dobi podrob-
nejše odgovore. Podatki o preskušanju
stabilnosti snežne odeje po švicarskih
metodah so sicer pravilni, vendar ne
upoštevajo švicarskih dopolnitev in zato
že nekoliko zastareli, vendar k sreči ne
tako, da bi uporabniku škodovali.

UJMA

UJMA